

E-kitapların Tehlikeleri

Şirketlerin devletleri ve yasaları kontrol ettiği bir çağda, her yeni teknolojik gelişme; halka dikta ettikleri koşulları daha da ağırlaştırmak için şirketlere fırsat vermekte. Bu teknolojiler bizi güçlü kılacakken bunun yerine boyunduruk altına girmemiz için kullanılmaktadır.

Basılı kitaplar söz konusu olduğunda,

- Kitabı nakit parayla anonim biçimde alabilirsiniz.
- Kitabın sahibi sizsinizdir.
- Kullanım haklarınızı kısıtlayan sözleşmeleri imzalamanıza gerek yoktur.
- Bilinir bir formattadır, kitabı okumak için özel-mülk teknolojilere ihtiyaç duymazsınız.
- Kitabı başkalarına hediye etme, ödünç verme ve satma hakkınız vardır.
- Kitabı fiziksel olarak kopyalayabilirsiniz ki bu durum bazen telif haklarına da uygundur.
- Hiç kimse kitabınızı uzaktan yok edebilecek güce sahip değildir.

Amazon'un e-kitaplarıyla karşılaştırıldığında ise (genellikle),

- Amazon, kullanıcıların kitap alabilmeleri için kendilerini tanımlamalarını şart koşar.
- ABD de dahil bazı ülkelerde Amazon, kullanıcının kitabın sahibi olamayacağını beyan eder.
- Amazon, kullanıcının kitabın kullanımı üzerine kısıtlayıcı bir lisansı kabul etmesini şart koşar.
- Gizli bir formattadır ve yalnızca kullanıcıyı kısıtlayan özel-mülk bir yazılım ile okunabilir.
- Kindle, kullanıcının hangi sayfayı okuduğunu ve ayrıca kitap üzerine aldığı notları Amazon'a bildirir.
- Kitap, ancak aynı sistemde tanımlı bir başka kullanıcıya yapay biçimde ve zaman kısıtı ile “ödünç verilebilir”. Hediye edilemez veya satılamaz.
- Kopyalama işlemi Dijital Kısıtlama Yönetimi (Digital Restrictions Management -DRM) ile engellenmiştir.
- Amazon, bir arka kapı kullanarak e-kitaplarınızı uzaktan silebilir. 2009'da, George Orwell'in 1984 adlı kitabının binlerce kopyasını aynı yöntem ile sildi.
- Amazon, geniş kapsamlı bir arka kapı ile bir Kindle'a istediğini yapabilir.

Tüm bu kısıtlamalarla e-kitaplar, basılı kitaplardan ahlaki açıdan oldukça eksik kalmaktadır. E-kitapları, okuyucuların geleneksel özgürlüklerine saygı duymaları için zorlamalıyız – bu konuda zerre kadar taviz verilemez.

E-kitap şirketleri, bu kısıtlamalar ve okura karşı edilen hakaretlerin, yazarların paralarını ödeyebilmek için gerekli olduğunu iddia etmektedir. Lakin mevcut telif hakkı sistemi zaten yazarları değil, şirketleri kollamaktadır. Yazarlara daha iyi destek olabileceğimiz, bunu yaparken de özgürlüklerimizden vazgeçmemizi gerektirmeyen ve hatta paylaşımı meşru kılacak farklı yollar mevcut. Benim önerdiğim iki yöntem:

- Popülerliklerinin karekökü oranında yazarlara vergilerden kaynak sağlanabilir. (<https://stallman.org/articles/internet-sharing-license.en.html>)
- Kullanıcının yazarlara anonim olarak bağış yapabileceği okuyucular/oyuncular tasarlanabilir.

E-kitaplar özgürlüğümüze saldırmak zorunda değil, (Gutenberg Projesi'nde olduğu gibi), fakat karar şirketlere kaldıkça bu böyle olacak.

Bize katılın: <https://DefectiveByDesign.org/ebooks.html>

Bildirinin URL'i: <https://stallman.org/articles/ebooks.pdf>

Copyright 2011, 12, 14, 15 Richard Stallman Creative Commons Attribution 3.0 license